

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-5089774
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

23 Kasım 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (78 Adet, 94 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/68665 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Asbestli gemiler ve işçi ölümleri ile anılan İzmir Aliğa Gemi Söküm alanı, bu kez de Gökhan Han isimli bir geminin asbestli olduğu iddiası ile gündeme gelmiştir.

Söküm işinde çalışan işçilerin şikayeti sonrası Asbest Söküm Uzmanları Derneği ve Ege İşçi Birliği tarafından yapılan incelemeler neticesinde sökülen Gökhan Han isimli gemide amosit maddesi tespit edilmiştir. Ayrıca, asbestin bilinmesine rağmen işçilerden gizlendiği ve çalışanlara koruyucu kıyafet dahi verilmediği iddia edilmiştir.

Asbest Söküm Uzmanları Derneği ve Ege İşçi Birliği'nin tarafından kamuoyuna yapılan açıklamada; "Gemi Söküm havzasında 5 hafta kadar önce Kılıçlar şirketinin getirdiği Gökhan Han gemisinde işçi arkadaşlarımız asbest şüphesiyle birligimize ulaştı. Asbest Söküm Uzmanları Derneği'nin de çabalarıyla gemiden numune alınarak laboratuvarında yapılan test sonucunda asbest tespit edildi. Açığa çıkan bu gerçek kendi türleri arasında tehlikeli olan amosit sonucuyla birleştiğinde zararın boyutu büyükmektedir. Ancak zararın kendisi asbestten değil, bizzat patronların tedbirsizliği ve devletin denetimsizliğinden kaynaklanmaktadır. Beş haftadır söz konusu Gökhan Han gemisinin söküp ayıklaması için dışarıdan işçi getirildiğini, asbestin bertaraf edilmesine dair hiçbir kurala uyulmadığını biliyoruz. Sökümde asbestin tozuyarak havaya dağılmasını engelleyen donanımın, sökümü gerçekleştirenlerin koruyucu kıyafet ve ekipmanının olmadığı böylesi koşullarda sökümüne başlanmıştır ve hala bu şekilde sürdürülmektedir. Asbestin varlığına dair bilgilendirilmemiş, Kılıçlar firması bünyesinde çalışmayan ve asbest sökümünde yeterli bilgi ve ehliyete sahip olmayan işçilere söküm yaptırılmaktadır. Birçok görüntü ve sözlü şahitlikle bu işçilerin çıplak elle, maske dahi kullanılmadan hiçbir tedbirin alınmadığı koşullarda çalıştırıldığı, Kılıçlar firması işçilerinin de aynı ortamda aynı kötü etkenlere maruz kaldığı bilinmektedir. Öyle ki firmanın işçileri ile asbesti söken işçilerin birlikte yemek yemesi engellenirken, yönetim tarafından asbestin varlığı bilinmekte ve alenen gizlenmektedir" denilmiştir.

Asbest envanter raporu yayımlandıktan sonra, Asbest Söküm Uzmanları Derneği ile Ege İşçi Birliği hem Liman Başkanlığı'na hem de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvuru yaptıklarını, Liman Başkanlığı'nın asbest ölçümü yapılan laboratuvara limanda bu isimde bir geminin olmadığını söylediğini, geminin kaydı olmasa bile sökülmeye devam edildiğini, asbest belgesinin yayımlanmasının ardından geminin isminin kapatıldığını kamuoyuyla paylaşmışlardır.

Tüm bunlara göre;

- 1- İzmir Aliğa Gemi Söküm alanında sökümü gerçekleştirilen Gökhan Han adlı geminin asbestli olduğuna dair tespitle ilgili bir inceleme/soruşturma başlatılmış mıdır? Detayı nedir?
- 2- Geminin sökülüp ayıklaması için dışarıdan işçi getirildiği, asbestin bertaraf edilmesine dair hiçbir kurala uyulmadığı, sökümde asbestin tozuyarak havaya dağılmasını engelleyen donanımın, sökümü gerçekleştirenlerin koruyucu kıyafet ve ekipmanının olmadığı buna

rağmen söküme başladığı ve hala bu şekilde sürdüğü, gemideki asbestin bilinmesine rağmen işçilerden gizlendiği, asbestin varlığına dair bilgilendirilme yapılmadığı, Kılıçlar firması bünyesinde çalışmayan ve asbest sökümünde yeterli bilgi ve ehliyete sahip olmayan işçilere söküm yaptırıldığı, çalışanlara koruyucu kıyafet dahi verilmediği iddiaları doğru mudur? İddialarla ilgili araştırma/inceleme başlatılmış mıdır? Detayı nedir?

- 3- Asbest Söküm Uzmanları Derneği ve Ege İşçi Birliği, asbest envanter raporunu yayımladıktan sonra hem Liman Başkanlığı'na hem de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvuru yaptıklarını, Liman Başkanlığı'nın asbest ölçümü yapılan laboratuvara limanda bu isimde bir geminin olmadığını söylediğini, geminin kaydı olmasa bile sökülmeye devam edildiğini, asbest belgesinin yayımlanmasının ardından geminin isminin kapatıldığını kamuoyuyla paylaşmışlardır. Gökhan Han adlı gemi kayıtlı değil midir? Değilse söküm işlemi hangi kapsamda ve nasıl gerçekleştirilmektedir? Geminin isminin kapatıldığı ve diğer iddialara yönelik açıklamanız nedir?
- 4- Asbestli gemiler ve işçi ölümleri ile anılan İzmir'in Aliğa ilçesinde, gemi söküm sektöründe çalışan işçilerin sağlığı, iş güvenliği, toplum sağlığı ile çevre/doğa güvenliği/sağlığı kapsamında, ilgili Bakanlıklarla koordineli olarak ne zaman şirketlere kapsamlı bir denetim, işçilere sağlık taraması, bölge halkının ve çevre/doğa sağlığı/güvenliği için gerekli inceleme ve denetimler gerçekleştirilecektir?
- 5- 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında, yıl yıl olmak üzere, Aliğa gemi söküm alanında faaliyet gösteren şirketlere, ilgili Bakanlıklarla koordineli olarak, kaç kez denetim gerçekleştirilmiştir? Bu denetimler kapsamında kaç şirkete, hangi kapsamda, hangi cezai yaptırımlar uygulanmıştır?
- 6- 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında, yıl yıl olmak üzere, Aliğa gemi söküm alanında faaliyet gösteren şirketlerde çalışan işçilere, ilgili Bakanlıklarla koordineli olarak, kaç kez sağlık taraması yapılmıştır? Detayı nedir?

CEVAPLAR

Söküm için sahaya gelen bütün gemilerde, asbest uzmanları tarafından İHM (Tehlikeli Atık Envanter) Raporu doğrultusunda şüphelenilen her noktadan asbest olup olmadığını anlamak için numuneler alınmakta ve akredite laboratuvarlara analiz için gönderilmektedir. Analiz sonuçlarına göre asbest tespit edilen noktalardaki asbestli karışık malzeme, asbest uzmanları tarafından (kişisel koruyucu ekipmanlarla) sökülmektedir. Gemilerde sökümden kaynaklı çıkan asbestli atıkların, Bakanlığımız tarafından lisanslandırılmış bertaraf tesislerine gönderimi sağlanmaktadır. Yukarıda yer alan süreçler İzmir Valiliği Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü personeli tarafından titizlikle denetlenmektedir.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından gemi sökümü yapılan işletmeler de dahil olmak üzere 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde çevre mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta olup ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15'nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. İzmir ili genelinde 2018-2022 yılları arasında toplam 17.068 denetim gerçekleştirilmiş olup bunlardan 6.372 tanesi atık konulu denetimlerdir.

Aliağa gemi söküm alanına İzmir Valiliği Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzce 2018-2022 yılları içerisinde 497 adet (ani, planlı ve şikâyetler) denetim gerçekleştirilmiş ve denetimler neticesinde 18 adet idari yaptırım uygulanmıştır. Toplam 3.054.064 TL idari para cezası uygulanmıştır.